

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D. a soudců JUDr. Petra Černého, Ph.D. a Mgr. Václava Trajera v právní věci **žalobkyně: P. T.**, bytem „X“, zastoupené JUDr. Petrem Práglem, advokátem, se sídlem v Ústí nad Labem, ul. Dlouhá č. p. 5/1548, PSČ 400 01, **proti žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze 2, ul. Na Poříčním právu č. p. 376/1, PSČ 120 00, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2010, č. j. 2010/38610 – 71,

t a k t o :

- I. Žaloba se **z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Petru Práglovi **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování žalobkyně a náhrada hotových výdajů ve výši **2.400,-Kč**, která mu bude proplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se včas podanou žalobou ve znění doplňujících podání ze dne 16. 2. 2011 a ze dne 17. 2. 2011 u Městského soudu v Praze, který žalobu pro místní nepříslušnost následně postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem, domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 23. 9. 2010, č. j. 2010/38610 – 71, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti usnesení České správy sociálního zabezpečení ze dne 12. 4. 2010, č. j. „X“, jímž bylo zastaveno řízení o žádosti žalobkyně o zahájení nového řízení o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního odboje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád

v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odškodném“), a to s odkazem na ust. § 102 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a s odůvodněním, že žalobkyně nemohla objektivně splnit podmínku aspoň tříměsíčního ukrývání, když ke vstupu nacistických vojsk došlo dne 29. 8. 1944 a obec Pakostov, kde se žalobkyně ukrývala, byla osvobozena dne 24. 11. 1944.

V žalobě ve znění doplňujících podání ze dne 16. 2. 2011 a ze dne 17. 2. 2011 uvedla, že důvodem pro vydání prvoinstančního rozhodnutí a na něj navazujícího druhoinstančního rozhodnutí byla skutečnost, že z její strany v průběhu správního řízení byla uvedena doba ukrývání, které podstoupila v době 2. světové války se svými rodiči, od 29. 8. 1944 do 24. 11. 1944, a tedy že nesplnila zákonnou podmínku alespoň tříměsíčního ukrývání. V této souvislosti žalobkyně podotkla, že ve správním řízení podcenila přesnost udávaných informací v domnění, že skutečnost ukrývání její rodiny za války z důvodu rasových, byla tak zřejmá a prokazatelná i historicky, jakož i utrpení, které byla nucena se svojí rodinou podstoupit. Proto byla v domnění, že nebylo nutné uvádět tyto údaje do nejmenších podrobností časových, dějových i místních. Tomuto klamu přitom žalobkyně podlehl díky špatné spolupráci s romským poradcem z Městského úřadu v Bílině, o kterém předpokládala, že je poučen a proškolen k poradenské práci včetně odškodňování za ukrývání ve 2. světové válce z rasových důvodů, avšak který se následně projevil jako naprosto neinformovaný, nevzdělaný a neprofesionální, když její svědectví při podávání první žádosti o jednorázové odškodnění zpracoval nepřesně a nedůvěryhodně. Díky chybě příslušného poradce je následně na všech místech žádost žalobkyně o jednorázovou peněžní částku zamítána, což nemůže žalobkyně akceptovat.

V daném případě je jistý nepřesný popis událostí z 2. světové války dle žalobkyně pochopitelný, a to s ohledem na značný časový odstup od těchto událostí, dále s ohledem na tehdy nízký a v současné době vysoký věk žadatelů jednorázovou peněžní částku, kteří mnohdy mají nedostatečné vzdělání. Akceptace jistého nepřesného popisu událostí z 2. světové války bez negativních důsledků pro žadatele o jednorázovou peněžní částku je přitom podpořena i rozhodnutím Nejvyššího správního soudu. Žalobkyně proto nyní po důkladné konzultaci s Romy, které potkal stejný osud, a také s pracovníky v oblasti historie Romů a jejich pronásledování za 2. světové války z rasových důvodů, soudu podává podrobný, objektivní a pravdivý popis událostí při ukrývání ve 2. světové válce, které zažila žalobkyně se svojí rodinou.

V tomto velmi podrobném popisu událostí žalobkyně mj. zmínila, že se narodila dne 15. 5. 1944 v obci Pakostov na východním Slovensku, která v té době nebyla vysloveně romskou osadou, z čehož je zřejmé, že ukrývání prožila jako nemluvně a události jí v pozdějším věku sdělili ústně otec s matkou spolu s nejbližšími příbuznými. Dále v tomto velmi podrobném popisu událostí žalobkyně mj. uvedla, že dobu ukrývání zpětně upřesňuje na základě počasí a ročního období, což je prokazatelnější a nedojde k účelovému stanovení počátku ukrývání jen na základě paměti. Počátek ukrývání tak stanovuje na datum 1. 7. 1944, když toto období odpovídá vyprávění její matky o tom, že tehdy dozrávalo ovoce, které nacházeli v zahradách, a také že na polích sbírali zeleninu a brambory. Toto roční období tehdy chudí Romové pociťovali jako období snadnější obživy, a proto ukrývání nemohlo nastat později v době podzimu, neboť tam, kde východní Slovensko má vyšší nadmořskou výšku, zima přichází dříve. Dále v tomto velmi podrobném popisu událostí žalobkyně k datu osvobození uvedla, že je vysvětlitelné, že pokud k ukrývání docházelo v lesích ležících okolo obcí, tak datum osvobození se nemusí přesně krýt s datem konce ukrývání. Osvobození proto

rodina žalobkyně zaznamenala o 2 až 3 dny později po skutečném osvobození. Z tohoto důvodu je žalobkyně přesvědčena, že tvrzení žalované ohledně odmítnutí věrohodného data ukrývání v rozmezí 2 až 3 dnů, které žalobkyni do splnění tříměsíčního ukrývání chyběly při původním podání žádosti, je limitní a bylo ho možné uznat. K datu konce ukrývání pak žalobkyně uvedla, že byl dán datem osvobození Pakostova, k čemuž došlo dne 24. 11. 1944. Žalobkyně má proto za to, že ukrývání nepřetržitě trvalo od 1. 7. 1944 do 24. 11. 1944 a tedy nejméně čtyři a půl měsíce. Na podporu svého tvrzení o nelehkém osudu Romů za 2. světové války pak žalobkyně přiložila k žalobě mj. čestné prohlášení A. Č., tety žalobkyně, ze dne 30. 3. 2004 o tom, že se rodina otce žalobkyně ukrývala od roku 1938 do roku 1945 během 2. světové války z důvodů rasových a náboženských (*pozn. soudu – čestné prohlášení je žalobkyní nesprávně označeno jako potvrzení obce Pakostov vystavené A. Č. o nuceném ukrývání Romů*), s tím, že dle žalobkyně ukrýváním pochopitelně není míněno nepřetržitě ukrývání, nýbrž přetržité podle hrozícího nebezpečí.

Žalovaný k výzvě soudu předložil příslušný správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost.

K věci uvedl, že žalobkyně podala dne 16. 11. 2002 žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném, přičemž požadovala zhodnotit období svého ukrývání od potlačení Slovenského národního povstání do osvobození v roce 1945 s tím, že se ukrývala před fašistickým terorem v lesích v okolí Pakostova. Pravomocným rozhodnutím ze dne 22. 7. 2005, č. j. 445512765/A, ovšem Česká správa sociálního zabezpečení tuto žádost zamítla pro nesplnění podmínek pro přiznání uplatněného nároku. Následně žalobkyně dne 2. 3. 2010 podala u České správy sociálního zabezpečení podání, v němž opětovně požádala o vyplacení jednorázové peněžní částky za ukrývání se v lesích v období 2. světové války od 29. 8. 1944 do 10. 12. 1944, a proto toto podání bylo vyhodnoceno jako žádost o zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve smyslu ust. § 101 písm. b) správního řádu ve věci již pravomocně ukončeného řízení rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 2005. Ohledně dotyčné žádosti pak Česká správa sociálního zabezpečení dospěla k názoru, že tato žádost neodůvodňuje zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve věci dle ust. § 101 písm. b) správního řádu, jelikož nelze vydat rozhodnutí, jímž by bylo žádosti žalobkyně vyhověno. Důvodem je skutečnost, že v případě žalobkyně nemohla být objektivně splněna podmínka minimálně tříměsíčního ukrývání se před německým vojskem, neboť žalobkyní tvrzená oblast ukrývání, tedy Pakostov, byla osvobozena již dne 24. 11. 1944 a po tomto datu již bylo jakékoli ukrývání z hlediska nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky bezdůvodné, když se jednalo o osvobozené území. Období od 29. 8. 1944 do 24. 11. 1944, kdy došlo k osvobození dané oblasti Rudou armádou, je kratší než zákonem požadované 3 měsíce. Důvodem zamítnutí odvolání žalobou napadeným rozhodnutím byla tedy skutečnost, že žalobkyně nesplnila podmínku alespoň tříměsíčního ukrývání se v období dle ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném potřebnou pro vznik nároku.

Právní zástupce žalobkyně při ústním jednání před soudem setrval na žalobních tvrzeních, přičemž zdůraznil, že v případě žalobkyně byla jednoznačně splněna alespoň minimální doba tříměsíčního ukrývání se ve smyslu ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném, což ostatně mají dokládat i svědectví popřípadě čestná prohlášení různých osob. K věci dodal, že je otázkou, zda údaj o časoprostorovém ovládnutí lokality v blízkosti obce Pakostov německým fašistickým režimem či slovenskými partyzány s Rudou armádou je správně vymezen a zda by neměl být ještě blíže prověřen. V návaznosti na právě uvedené pak právní

zástupce žalobkyně navrhl, aby soud ve věci provedl dokazování, a to dotazem na Ministerstvo obrany či na příslušný vojenský archiv ohledně toho, jak probíhalo osvobozování lokality Pakostov na území dnešního Slovenska, když dosavadní časoprostorové vymezení této skutečnosti dle jeho názoru není dostatečné.

V rámci téhož ústního jednání před soudem se k věci vyjádřila i samotná žalobkyně, která v rámci svého vystoupení vyjádřila přesvědčení, že má nárok na jednorázovou peněžní částku v souvislosti se svojí rasovou perzekucí z 2. světové války. Dále připustila, že dobu ukrývání se v oblasti obce Pakostov v období od srpna 1944 do listopadu 1944 není schopna přesně vymezit pro svůj tehdy velmi nízký věk, nicméně má za to, že kdyby žili její rodiče, mohli by toto vymezení prokázat na den přesně. Na podporu svého tvrzení o oprávněnosti předmětné žaloby pak soudu předložila k nahlédnutí své čestné prohlášení ze dne 4. 2. 2004, svoji žádost o vystavení potvrzení ohledně pobytu v obci Pakostov ze dne 4. 2. 2004, dopis Výboru pro odškodnění romského holocaustu ze dne 24. 10. 2002, dopisy Česko-německého fondu budoucnosti ze dne 4. 11. 2002 a z prosince 2002 a dále nedatovaný dopis adresovaný Č. R. od Výboru pro odškodnění romského holocaustu, přičemž současně navrhla, aby soud těmito listinami provedl dokazování.

Na základě návrhu právního zástupce žalobkyně pak žalobkyně v rámci účastnického výslechu ve smyslu ust. § 131 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, za použití ust. § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odkázala na své předchozí ústní vyjádření učiněné před soudem, přičemž požádala, aby bylo převzato jako součást její účastnické výpovědi. K dotazu právního zástupce žalobkyně, zda nějakým správním orgánem bylo žalobkyni přiznáno odškodnění za rasovou perzekuci za období 2. světové války s případným odlišným vymezením ukrývání se v okolí obce Pakostov, žalobkyně vypověděla, že jí v minulosti bylo vyplaceno cca 58.000,- Kč Česko-německým fondem budoucnosti. K dalšímu dotazu právního zástupce žalobkyně, zda v souvislosti s vyplaceným odškodněním Česko-německým fondem budoucnosti byla vymezena doba jejího ukrývání se v okolí obce Pakostov, a to zejména pak odlišně, žalobkyně vypověděla, že na tuto otázku není schopna odpovědět, protože jednoduše z hlavy to neví a příslušné listiny o tomto odškodnění ztratila.

V reakci na účastnickou výpověď žalobkyně právní zástupce žalobkyně při ústním jednání před soudem navrhl, aby soud jednání odročil za účelem poskytnutí časového prostoru k doložení listin od Česko-německého fondu budoucnosti, které vznikly v souvislosti s vyplacenou částkou ve výši cca 58.000,- Kč jako odškodné žalobkyni, z nichž by mělo vyplývat přesné časové ukrývání osoby žalobkyně a tedy i případné odlišné časové vymezení. Současně navrhl provedení dokazování listinami obstaranými z Česko-německého fondu budoucnosti. Vedle toho právní zástupce žalobkyně soudu předložil k nahlédnutí fotokopii ústřížku peněžní poštovní poukázky odesílatele Česko-německého fondu budoucnosti na částku 59.475,- Kč poukázané žalobkyni dne 16. 12. 2002, přičemž navrhl, aby i tímto důkazním prostředkem bylo provedeno dokazování.

Pověřený pracovník žalovaného při tomtéž ústním jednání před soudem nadále požadoval zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí

dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud z úřední povinnosti podle § 76 odst. 2 s. ř. s. přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají jeho nicotnost. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Po přezkoumání skutkového a právního stavu, zevrubném prostudování obsahu předloženého správního spisu včetně žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného i jemu předcházejícího rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení a uskutečněném ústním jednání, při kterém bylo provedeno i dokazování v podobě účastnického výsledku žalobkyně, dospěl soud k závěru, že předmětná žaloba je nedůvodná.

Pro vyhodnocení důvodnosti resp. nedůvodnosti předmětné žaloby je přitom klíčové, v jakém režimu bylo vedeno správní řízení, z něhož vzešlo žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného i jemu předcházejícího rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, a také jaké skutečnosti žalobkyně uvedla ve své opětovné žádosti o vyplacení jednorázové peněžní částky, na základě níž se uskutečnilo dotyčné správní řízení.

V daném případě mezi účastníky řízení není žádného sporu ohledně toho, že předmětné správní řízení bylo vedeno v režimu ust. § 101 a násl. správního řádu, čemuž ostatně plně koresponduje i obsah předloženého správního spisu žalovaným. Ze správního spisu přitom vyplývá, což ostatně již zrekapituloval žalovaný v písemném vyjádření k žalobě, že žalobkyně podala dne 16. 11. 2002 žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném, kdy požadovala zhodnotit období svého ukrývání „od skončení Slovenského národního povstání do osvobození v roce 1945“ s tím, že se ukrývala před fašistickým terorem v lesích v okolí Pakostova. V rámci tohoto správního řízení pak žalobkyně v podání ze dne 4. 2. 2005 nově uvedla, že se ukrývala od 1. 8. 1945 do 30. 10. 1945. Česká správa sociálního zabezpečení pravomocným rozhodnutím ze dne 22. 7. 2005, č. j. 445512765/A, však tuto žádost zamítla pro neprokázání splnění podmínek pro přiznání uplatněného nároku v podobě tříměsíčního nepřetržitého ukrývání se, přičemž mj. konstatovala, že region, v němž se nacházela obec Pakostov, byl osvobozen v poslední dekádě měsíce listopadu 1944, takže tvrzená doba ukrývání od 23. 11. 1944 do 8. 5. 1945 je v rozporu s prokázanými historickými skutečnostmi. Následně žalobkyně podala dne 2. 3. 2010 u České správy sociálního zabezpečení podání, v němž opětovně požádala o vyplacení jednorázové peněžní částky za ukrývání se v lesích v okolí obce Pakostov v období 2. světové války „od 29. 8. 1944 do 10. 12. 1944“, přičemž toto podání bylo dle názoru soudu Českou správou sociálního zabezpečení zcela správně vyhodnoceno jako žádost o zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve smyslu ust. § 101 písm. b) správního řádu ve věci již pravomocně ukončeného řízení rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 2005.

Podle ust. § 101 písm. b) správního řádu platí, že provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta.

V ust. § 102 odst. 4 věta první správního řádu je pak stanoveno, že pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví.

Institut nového rozhodnutí ve věci, jenž je zakotven v ust. § 101 správního řádu, nepatří obsahově mezi opravné prostředky, neboť se v něm nejedná o nápravu vad již

přijatému rozhodnutí popř. řízení, které předcházelo jeho vydání, nýbrž se jedná o nové posouzení již pravomocně rozhodnuté věci, a to buď za stejných, nebo změněných výchozích podmínek. Institut nového rozhodnutí ve věci tak prolamuje zásadu *res administrativa*, která je deklarovaná v ust. § 48 odst. 2 správního řádu (více o tom Vedral, J. *Správní řád. Komentář*. Praha : Bova Polygon, 2006, s. 609).

Z výše předestřené právní úpravy obsažené v ust. 101 písm. b) správního řádu přitom vyplývá, že na provedení nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve věci obecně není právní nárok. Správní orgán při rozhodování o tom, zda nové řízení provede či neprovede a nové rozhodnutí vydá či nevydá je však limitován především základními zásadami činnosti správních orgánů, které vylučují zcela arbitrární rozhodování správního orgánu. Soud má na mysli především zásadu zákazu zneužití správního uvážení správním orgánem zakotvenou v ust. § 2 odst. 2 správního řádu, dále zásadu ochrany dobré víry a zásadu proporcionality zakotvené v ust. § 2 odst. 3 téhož zákona a v neposlední řadě také zásadu ochrany veřejného zájmu a zásadu legitimního očekávání, které jsou zakotveny v ust. § 2 odst. 4 stejného zákona.

V daném případě se soud ztotožnil se závěrem České správy sociálního zabezpečení a žalovaného o tom, že opětovná žádost žalobkyně podaná dne 2. 3. 2010 u České správy sociálního zabezpečení o vyplacení jednorázové peněžní částky za ukrývání se v lesích v okolí obce Pakostov v období 2. světové války „od 29. 8. 1944 do 10. 12. 1944“ neodůvodňuje zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve věci, v níž již bylo vydáno pravomocné zamítavé rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 2005, a tedy že bylo legitimní vydat usnesení ve smyslu ust. § 102 odst. 4 správního řádu o zastavení nově zahájeného řízení. Soud je totiž shodného názoru jako správní orgány obou stupňů ohledně toho, že v případě žalobkyně na základě jí tehdy uváděných a dokládaných skutečností nelze vydat nové rozhodnutí, jímž by bylo žádosti žalobkyně vyhověno.

Při učinění tohoto závěru soud vycházel z faktu, že žalobkyně požádala o vyplacení jednorázové peněžní částky za období od 29. 8. 1944 do 10. 12. 1944. Již v předchozím pravomocném rozhodnutí žalované ze dne 22. 7. 2005 přitom bylo konstatováno, že region, v němž se nacházela obec Pakostov, byl osvobozen v poslední dekádě měsíce listopadu 1944, takže tvrzená doba ukrývání od 23. 11. 1944 do 8. 5. 1945, tj. do konce 2. světové války je v rozporu s prokázanými historickými skutečnostmi. Při vyslovení této konstatace v předchozím pravomocném rozhodnutí žalované bylo žalovanou vycházeno rovněž z pravomocného rozhodnutí Ministerstva obrany České republiky ze dne 28. 5. 2004, č. j. 334 974/02/2004-7542, které bylo potvrzeno v rámci rozkladového řízení pravomocným rozhodnutím Ministra České republiky ze dne 22. 9. 2004, č. j. 334 974/02-R/2004-7542. Dle názoru soudu tak v daném případě bylo možné ze strany České správy sociálního zabezpečení a žalovaného při posuzování opětovné žádosti žalobkyně o zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve věci nároku na vyplacení jednorázové peněžní částky, zcela legitimně vycházet ze skutečnosti, a to s ohledem na zásadu presumpce správnosti správních aktů, že ukrývání se z rasových důvodů před fašistickým režimem v lesích v okolí obce Pakostov v období 2. světové války od 24. 11. 1944 do konce 2. světové války nemůže být počítáno do splnění doby alespoň tříměsíčního nepřetržitého ukrývání se ve smyslu ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném, neboť s ohledem na osvobození dotyčného území z fašistického režimu odpadl důvod pro ukrývání se z rasových důvodů.

K pravomocnému rozhodnutí Ministerstva obrany České republiky ze dne 28. 5. 2004, č. j. 334 974/02/2004-7542, a na něj navazujícímu pravomocnému rozhodnutí Ministra České

republiky ze dne 22. 9. 2004, č. j. 334 974/02-R/2004-7542, soud považuje za potřebné zmínit, že těmito rozhodnutími byla zamítnuta žádost žalobkyně o vydání osvědčení ve smyslu ust. § 8 odst. 1 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního odboje za osvobození, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o účastnících národního odboje“), když v průběhu řízení byly příslušným ministerstvem opatřeny mapy znázorňující průběh osvobozovacích bojů v okolí Hanušovců a Humenného, ze kterých vyplynulo, že osada Pakostov byla osvobozena v poslední dekádě měsíce listopadu 1944. Osvědčení o účasti na národním odboji za osvobození se podle ust. § 8 odst. 1 zákona o účastnících národního odboje vydávalo rovněž československým politickým vězňům, tedy osobám, které byly v době mezi 15. 3. 1939 a 8. 5. 1945 omezeny na osobní svobodě z důvodů persekuce rasové, pokud trvalo omezení osobní svobody alespoň tři měsíce, jak vyplývá z ust. § 1 odst. 1 bodu 1 písm. g) a ust. § 2 odst. 5 tohoto zákona. Podmínky pro přiznání statutu „československého politického vězně“ osobě ukrývané z rasových důvodů a znaky osoby uvedené v ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném jsou přitom téměř stejné, a tudíž osvědčení o účasti na národním boji za osvobození dle názoru soudu nepochybně mohlo sloužit v případě žalobkyně jako jeden z důkazních prostředků prokazujících vznik nároku na poskytnutí jednorázové částky.

V této souvislosti soud považuje za nutné zdůraznit, že pokud bylo pravomocným rozhodnutím Ministerstva obrany České republiky ze dne 28. 5. 2004 a na něj navazujícím pravomocným rozhodnutím Ministra České republiky ze dne 22. 9. 2004 na základě předchozího prověření historických map znázorňujících průběh osvobozovacích bojů v okolí obce Pakostov výslovně konstatováno, že osada Pakostov byla osvobozena v poslední dekádě měsíce listopadu 1944, soud ve smyslu ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. nepřikročil k doplnění dokazování, jak navrhoval právní zástupce žalobkyně při ústním jednání před soudem, a to dotazem na Ministerstvo obrany či na příslušný vojenský archiv ohledně toho, jak probíhalo osvobozování lokality Pakostov na území dnešního Slovenska za 2. světové války od fašistického režimu slovenskými partyzány s Rudou armádou. Dokazování v tomto směru soud vyhodnotil jako zjevně nadbytečné, když k této otázce se výslovně vymežilo Ministerstvo obrany České republiky a také Ministr obrany České republiky v jejich rozhodnutích ze dne 28. 5. 2004 a ze dne 22. 9. 2004, která náležitě nabyla právní moci a tudíž se ohledně nich uplatňuje presumpce jejich správnosti. Za tohoto skutkového stavu nejsou pochybnosti právního zástupce žalobkyně o správnosti vymezení časoprostorového osvobození lokality v okolí obce Pakostov během 2. světové války ze strany žalovaných správních orgánů opodstatněné.

Relevantní dobu ukrývání se žalobkyně z rasových důvodů ve smyslu ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném bylo proto nutné v předmětném správním řízení vymezit od data 29. 8. 1944, když toto datum označila sama žalobkyně ve své opětovné žádosti podané dne 2. 3. 2010 za počátek ukrývání se před rasovou persekucí, což ostatně odpovídá i všeobecně známému a prokazatelně historicky doloženému datu vypuknutí Slovenského národního povstání, se kterým byl spojen vstup fašistických armád na území Slovenska, do data 24. 11. 1944, kdy s ohledem na historicky prokázané osvobození regionu, v němž se nacházela obec Pakostov, odpadl důvod pro další ukrývání se z rasových důvodů před fašistickým režimem v dané lokalitě, což ostatně připustila i sama žalobkyně v předmětné žalobě.

Vzhledem k nesporné skutečnosti, že období od 29. 8. 1944 do 24. 11. 1944 je kratším obdobím, než je tříměsíční období, které je vyžadováno v ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném jako jedna z podmínek pro vznik nároku na výplatu jednorázové peněžní částky, nebylo

možné Českou správou sociálního zabezpečení vydat nového rozhodnutí ve věci, kterým by bylo opětovné žádosti žalobkyně o vyplacení jednorázové peněžní částky vyhověno. Na základě právě uvedené skutečnosti pak nelze učinit jiný závěr než ten, že pokud v případě žalobkyně nemohlo být vydáno toto nové rozhodnutí ve věci ve smyslu ust. § 101 písm. b) správního řádu, Česká správa sociálního zabezpečení byla nucena vydat rozhodnutí v podobě usnesení o zastavení nově zahájeného řízení, když tento procesní postup České správě sociálního zabezpečení obligatorně vyplýval z kogentní dikce ust. § 102 odst. 4 správního řádu. Z tohoto důvodu se ani žalovaný v rámci odvolacího řízení nedopustil naprosto žádného pochybení, pokud žalobou napadeným rozhodnutím shora předestřený postup České správy sociálního zabezpečení bez výhrad akceptoval a naproti tomu odvolání žalobkyně, v němž v zásadě nebyly uváděny odlišné skutkové okolnosti daného případu, pro nedůvodnost zamítl. Žalobkyně totiž v rámci svého odvolání toliko poukázala na skutečnost, že již v roce 2002 v souvislosti se svojí rasovou perzekucí v průběhu 2. světové války vedla správní řízení za účelem jejího odškodnění s Ministerstvem obrany České republiky a se žalovanou, a vedle toho obecně podotkla, že již několikrát obdržela finanční odškodné od Česko-německého fondu budoucnosti. Žalobkyně v odvolání rovněž uvedla bez spojitosti na okolní text neurčitou větu „Hlavně v časovém období srpen 1944 – listopad 1944, kdy skončila 2. světová válka“. Ke svému odvolání současně žalobkyně přiložila své čestné prohlášení ze dne 2. 4. 2004 potvrzené Obecním úřadem v Pakostově a vlastnoručně podepsané žalobkyní pod jejím současným příjmením, které bylo vystaveno na její rodné příjmení, o tom, že se od roku 1938 – 1945 rodina žalobkyně z Pakostova během 2. světové války ukrývala z rasově-náboženských důvodů, jinak by byla odvečena do koncentračních táborů. Takto koncipované odvolání proto dle názoru soudu nepřinášelo pro daný případ v zásadním směru žádné nové skutečnosti, natož aby byly náležitě podloženy relevantními důkazními prostředky, na základě kterých by žalovaný mohl dospět k odlišnému závěru než Česká správa sociálního zabezpečení, tj. že opětovné žádosti žalobkyně o vyplacení jednorázové peněžní částky by mělo být vyhověno. Za relevantní důkazní prostředek způsobující zvrat v náhledu na daný případ ze strany žalovaného nemůže být bráno ani výše zmíněné čestné prohlášení žalobkyně ze dne 2. 4. 2004, když tento důkazní prostředek byl jediným důkazním prostředkem, který žalobkyně předložila v rámci správního řízení vedeném o její opětovné žádosti o vyplacení jednorázové peněžní částky, dále když tento důkazní prostředek již žalobkyně předložila v rámci správního řízení vedeného o její předchozí žádosti o vyplacení jednorázové peněžní částky podané dne 16. 11. 2002 a navíc když toto čestné prohlášení činila sama žalobkyně ke své osobě a své rodině, a proto nemá takovou důkazní váhu, jakou by mělo čestné prohlášení učiněné jinou osobou vůči žalobkyni. Hodnocení tohoto důkazního prostředku soudem nepochybně koresponduje i judikatuře Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že pokud se osoba domáhá nároku ve smyslu ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném, tak své tvrzení musí doložit alespoň listinnými důkazy o svědectví osob potvrzující tuto skutečnost (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2008, č. j. 4 Ads 46/2007 – 69, který je publikován ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 1585/2008 a také na www.nssoud.cz).

V návaznosti na právě uvedené soud uvádí, že v předmětné věci nepřikročil s odkazem na ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. k provedení dokazování, jak navrhovala sama žalobkyně i její právní zástupce, a to v podobě čestného prohlášení žalobkyně ze dne 4. 2. 2004, žádosti žalobkyně o vystavení potvrzení ohledně pobytu v obci Pakostov ze dne 4. 2. 2004, dopisu Výboru pro odškodnění romského holocaustu ze dne 24. 10. 2002, dopisů Česko-německého fondu budoucnosti ze dne 4. 11. 2002 a z prosince 2002, nedatovaného dopisu adresovaného Čeňku Růžičkovi od Výboru pro odškodnění romského holocaustu, dále listin obstaranými

z Česko-německého fondu budoucnosti, z nichž by mělo vyplývat přesné časové ukrývání osoby žalobkyně a tedy i případné odlišné časové vymezení, a také v podobě fotokopie ústřížku peněžní poštovní poukázky odesílatele Česko-německého fondu budoucnosti na částku 59.475,- Kč poukázané žalobkyni dne 16. 12. 2002.

K důkazním prostředkům v podobě čestného prohlášení žalobkyně ze dne 4. 2. 2004 a žádosti žalobkyně o vystavení potvrzení ohledně pobytu v obci Pakostov ze dne 4. 2. 2004 soud uvádí, že dokazování jimi vyhodnotil jako nadbytečné, když obě listiny jsou součástí správního spisu, který žalovaný předložil soudu.

A v případě ostatních důkazních prostředků, tj. v podobě dopisu Výboru pro odškodnění romského holocaustu ze dne 24. 10. 2002, dopisů Česko-německého fondu budoucnosti ze dne 4. 11. 2002 a z prosince 2002, nedatovaného dopisu adresovaného Čenku Růžičkovi od Výboru pro odškodnění romského holocaustu, dále listin obstaranými z Česko-německého fondu budoucnosti, z nichž by mělo vyplývat přesné časové ukrývání osoby žalobkyně a tedy i případné odlišné časové vymezení, a také v podobě fotokopie ústřížku peněžní poštovní poukázky odesílatele Česko-německého fondu budoucnosti na částku 59.475,- Kč poukázané žalobkyni dne 16. 12. 2002, soud dospěl k závěru, že dokazování jimi je pro posouzení daného případu s ohledem na jeho skutkové a právní okolnosti zjevně irelevantní čili ze své podstaty nezpůsobilé prokázat nezákonnost rozhodnutí žalovaného a jemu předcházejícího rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení. Již výše bylo konstatováno, že v daném případě je relevantní doba ukrývání se žalobkyně z rasových důvodů ve smyslu ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném vymezena od data 29. 8. 1944, když toto datum označila sama žalobkyně ve své opětovné žádosti podané dne 2. 3. 2010 za počátek ukrývání se před rasovou persekucí, do data 24. 11. 1944, kdy s ohledem na historicky prokázané osvobození regionu, v němž se nacházela obec Pakostov, odpadl důvod pro další ukrývání se z rasových důvodů před fašistickým režimem v dané lokalitě. Období od 29. 8. 1944 do 24. 11. 1944 je přitom zjevně kratším obdobím, než tříměsíční nepřetržité období obligatorně stanovené v ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném. Proto další dokazování k prokázání splnění podmínky ze strany žalobkyně ke vzniku nároku na vyplacení jednorázové peněžní částky, a tedy opodstatněnosti předmětné žaloby, nemělo z objektivních důvodů žádného významu. Z tohoto důvodu soud taktéž nevyhověl návrhu právního zástupce žalobkyně na odročení ústního jednání za účelem poskytnutí časového prostoru k doložení listin od Česko-německého fondu budoucnosti, z nichž by mělo vyplývat přesné časové ukrývání žalobkyně a tedy i případné odlišné časové vymezení.

K dopisu Výboru pro odškodnění romského holocaustu ze dne 24. 10. 2002, dopisu Česko-německého fondu budoucnosti z prosince 2002 soud pro úplnost podotýká, že pro daný případ nemají sami o sobě žádnou důkazní váhu, neboť z nich není nikterak zřejmé, komu byly adresovány, navíc i obsah dopisu Výboru pro odškodnění romského holocaustu ze dne 24. 10. 2002 nemá žádnou důkazní váhu pro daný případ. Rovněž tak nedatovaný dopis adresovaný Č. R. od Výboru pro odškodnění romského holocaustu nemá v předmětné věci žádnou důkazní váhu s ohledem na jeho obsah. Stejně je nutno nazírat i na dopis Česko-německého fondu budoucnosti ze dne 4. 11. 2002 s ohledem na jeho obsah, třebaže tento dopis je adresovaný žalobkyni.

V této souvislosti soud ovšem zdůrazňuje, že nemá důvod zpochybňovat tvrzení žalobkyně o tom, že jí byla skutečně přiznána a vyplacena určitá platba z prostředků Česko-německého fondu budoucnosti, kterou dokládala fotokopií ústřížku peněžní poštovní poukázky odesílatele Česko-německého fondu budoucnosti na částku 59.475,- Kč poukázané

žalobkyni dne 16. 12. 2002. Případný fakt, že žalobkyni byla přiznána a vyplacena určitá platba z prostředků Česko-německého fondu budoucnosti je pro předmětnou věc naprosto podružná, když pro daný případ má význam to, že období od 29. 8. 1944 do 24. 11. 1944, z něhož je třeba vycházet při posuzování splnění podmínek na vznik nároku na jednorázovou peněžní částku, jak soud podrobně rozvedl výše, je zjevně kratším obdobím, než tříměsíční období zakotvené v ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném. Případné přiznání a vyplacení určité platby žalobkyni z prostředků Česko-německého fondu budoucnosti je pro předmětnou věc neprůkazné navíc i z toho důvodu, že platby tohoto druhu představují výlučně humanitární pomoc v podobě materiální podpory ve stáří žijícím obětem nejtvrdějších represí ze strany nacistického režimu. Tato humanitární pomoc přitom není poskytována orgány veřejné správy, nýbrž „toliko“ ze strany nadačního fondu, jenž tuto humanitární pomoc pro její podstatu zcela pochopitelně neposkytuje v režimu zákona o odškodném, který stanovuje velmi přísná kritéria (mj. v podobě tříměsíčního nepřetržitého ukrývání se) pro vznik nároku na jednorázovou peněžní částku za prožitou perzekuci.

Dále soud uvádí, že pokud žalobkyně v předmětné žalobě oproti svým veškerým tvrzením, jež doposud uváděla před správními orgány, začala nově tvrdit, že ukrývání ve smyslu ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném nepřetržitě trvalo od 1. 7. 1944 do 24. 11. 1944 a tedy nejméně čtyři a půl měsíce, nemůže se soud tímto tvrzením v rámci předmětného soudního řízení jakkoliv zabývat, neboť by tím byla nepřipustně nahrazována činnost správních orgánů. Vyloučení tohoto postupu ostatně vyplývá i z ust. § 75 odst. 2 s. ř. s., dle něhož ve správním soudnictví při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. V době rozhodování žalovaných správních orgánů obou stupňů žalobkyně za datum svého ukrývání se uváděla období od 29. 8. 1944 do 10. 12. 1944, čímž vymezila skutkový stav pro rozhodovací činnost žalovaných správních orgánů obou stupňů. Úlohou ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. nepochybně je zabránit absurdním situacím, aby při posuzování téhož případu správní orgány a správní soudy vycházely z odlišného skutkového stavu popř. i právního stavu, neboť by tím z povahy věci bylo vyloučeno činit náležitý přezkum zákonnosti žalobou napadených rozhodnutí správních orgánů ve správním soudnictví a správní soudy by se staly jen další nadstavbou v rozhodovací činnosti správních orgánů.

V této souvislosti nelze nezmínit, že tyto žalobkyni nově tvrzené skutečnosti v žalobě jsou v jisté kolizi s vyjádřením právního zástupce žalobkyně, které učinil při ústním jednání před soudem, a to pokud se jedná o vymezení konce data ukrývání žalobkyně, když žalobkyně v žalobě uvedla datum 24. 11. 1944, jakožto datum konce jejího ukrývání se, zatímco právní zástupce žalobkyně s tímto datem posléze polemizoval. Tyto žalobkyni nově tvrzené skutečnosti v žalobě jsou rovněž v jisté kolizi s účastnickou výpovědí samotné žalobkyně poskytnuté při ústním jednání před soudem, a to pokud se jedná o vymezení počátku jejího ukrývání se, když v žalobě za počátek ukrývání se označila datum již 1. 7. 1944, zatímco ve své účastnické výpovědi vymezila období svého ukrývání se měsíci srpen 1944 až listopad 1944.

Soudu proto nezbyvá než konstatovat, že pokud žalobkyně nadále trvá na tom, že její ukrývání se ve smyslu ust. § 1 odst. 3 zákona o odškodném nepřetržitě trvalo od 1. 7. 1944 do 24. 11. 1944 popř. v jiném časovém rozmezí, měla by tuto skutečnost uvést v případné nové žádosti o vyplacení jednorázové peněžní částky podané u České správy sociálního zabezpečení ve smyslu ust. § 101 písm. b) správního řádu s tím, že žalovaná by měla dotýčný nárok na výplatu jednorázové peněžní částky posoudit s přihlédnutím k těmto nově tvrzením skutečnostem a případně i nově doloženým důkazům v podobě např. čestného prohlášení

Anny Čonkové, tety žalobkyně, ze dne 30. 3. 2004 o tom, že se rodina otce žalobkyně ukrývala od roku 1938 do roku 1945 během 2. světové války z důvodů rasových a náboženských, které žalobkyně soudu zaslala spolu s žalobou (*pozn. soudu – čestné prohlášení je žalobkyní nesprávně označeno jako potvrzení obce Pakostov vystavené Anně Čonkové o nuceném ukrývání Romů*), jak soud uvedl již výše.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti soud neshledal předmětnou žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. ve výroku rozsudku ad I. zamítl. Současně soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve výroku ad II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, když žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval, když mu ostatně ani nějaké náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti ani nevznikly.

Žalobkyni v rámci kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu o postoupení věci Krajskému soudu v Ústí nad Labem pro místní nepříslušnost byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2011, č. j. 4 Ads 86/2011 – 64, ustanoven advokát JUDr. Petr Prágl, a proto v dalším řízení před krajským soudem s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu byla nadále zastoupena tímto ustanoveným advokátem. V takovém případě ovšem platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Proto soud ve výroku ad III. rozsudku rozhodl s odkazem na ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. o určení odměny tomuto advokátovi JUDr. Petru Práglovi za zastupování žalobkyně ve výši 2.400,- Kč, která se skládá z částky 1.500,- Kč za 3 úkony právní služby po 500,- Kč podle § 7 v návaznosti na § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb ve znění po 1. 9. 2006 [podání vyjádření ze dne 25. 1. 2012 - § 11 odst. 1 písm. d), účast při jednání soudu dne 28. 3. 2012 - § 11 odst. 1 písm. g) v celkové délce cca 3 hodiny, což je nutno hodnotit jako dvojnásobný úkon] a z částky 900,- Kč za 3 s tím související režijní paušály po 300,- Kč podle ust. § 13 odst. 1, odst. 3 vyhl. Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. Tato částka bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 28. března 2012

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová